Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program: Výtvarná umění

Ateliér: Malba 1

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Poslední dny na Zemi

The last days on Earth

Vypracoval/a: Michal Rejzek

Vedoucí diplomové práce: MgA. Robert Šalanda
Oponent/ka diplomové práce: MgA. Veronika Vlková

Akademický rok 2021/2022

Naše úplně poslední dny na Zemi se odehrávají v naší hlavě. V niterném projekčním sále, který vysílá obvykle jen okamžik před smrtí. Výchozím bodem mé práce je právě ten mýtický moment, kdy vám před skonáním proběhne váš život před očima jako film. Já věřím, že je to pravda. Ve stresu a panikách mi podobný stav též nastává. Vybaví se mi scény související se stresovou situací, momenty, na které jsem si nevzpomněl již velmi dlouho. Není to ale film klasicky chronologický, ale spíš je sestříhaný retrospektivně, asociačně. Obrazy se poskládají na základě různých vztahů a vazeb i nepravděpodobných souvislostí.

V diplomové práci jsem vytvořil sérii drobných černobílých kreseb, které reprezentují určité obrazy ze života mladého člověka s jeho strastmi i radostmi. Trochu z dětství, trochu z puberty, trochu z dospělosti. Škola, strasti. Brigády, nutnosti. Přátelství, radosti. Láska, strasti i radosti.

Do práce jsem vstoupil s myšlenkou vytvořit černobílé kreslené album, kterým by se dalo listovat jako knížkou. To jsem postupně odkládal na druhou kolej a primárním se staly kresby samotné. Uvažoval jsem též po doporučení oponentkou nad audio nahrávkou, která by doplňovala kresby. Tuto myšlenku jsem se ale pro nezkušenost s nahráváním a zpracováním zvuku i nedůvěrou ve vlastní literární schopnosti rozhodl opustit. Nakonec jsem se k albu, knize vrátil a vytvořil drobný sešit, kterým lze hbitě listovat a tak možná trochu nabýt dojmu předsmrtné sekvence rychlého sledu myšlenek. Diváci a návštěvníci si jej mohou odnést.

Klíčem pro řazením kreseb za sebe jsem zvolil rok a čtyři roční období v něm. Od zimy po zimu. Střídá se počasí i teploty a to vytváří specifické situace a zážitky. Slejvák na demonstraci zamrzí, ale naproti tomu posílí tíživou atmosféru problému, kvůli kterému tady přece jsme. Polibky pod rozkvetlou třešní jsou sice klišé, ale tak milé, že po něm všichni tak trochu tajně toužíme. Nebo ne? Ve své práci bych chtěl vyjádřit různé věci z dnešní doby, které mi přijdou důležité a stojí za zaznamenání. Všední okamžiky i těžko přenosném atmosférou nabité chvíle plné úzkosti a pláče. Nakonec je samozřejmě ohňostroj, nejprchavější zbytečnost našich dní. Poslední krátké vzruchy roku úplně k ničemu, ale vžité jako alegorie radosti. Záblesky mizící do tmy. A odnesou to tradičně zvířata.

Používám různé papíry, které jsem získal od prarodičů, našel v kontejneru či koupil. Líbí se mi drobné rozdíly v tónech těchto listů, jejich o oranžovění, hnědnutí, žloutnutí vlivem slunečního svitu či vzduchu a vlhkosti. Zároveň jsem se rozhodl kresbami pokrýt již nastřádanou sbírku, abych ji tak umenšil (to se nepovedlo, spíš naopak). Baví mne reagovat na různé druhy a gramáže papíru, to jak se do nich vpíjí tuš či jakou stopu na nich nechávají kreslící materiály. Monochromní kresbu jsem zvolil, protože jsem ji již rozvíjel v předchozí práci, v komiksu “Ta správná cesta”. Dalším důvodem byla snadná reprodukovatelnost na černobílé tiskárně, kterou vlastním. Proto ani neskrývám neforemné opravy bílou či různé přelepování motivů. Šlo mi z počátku hlavně o to, aby kresby fungovaly v tisku. Originál se zdál být podřadný. Později pod vlivem půvabu těch starých a zažloutlých papírů se mi i originální kresby zalíbily a rozhodl jsem se je nechat i jako výsledná díla. To jsem například u předchozího komiksu neudělal. Kresbu jsem zvolil jednoduchou stylizovanou, tak aby co nejlépe podpořila emoční zabarvenost námětů.

Inspirací pro diplomovou práci mi jsou střihové dokumentární filmy dua Šimon Šafránek a Šimon Hájek (Meky, Kingskate, Rapstory). Věřím, že právě podobnou formou asociačního střihu by takový „předsmrtný film“ mohl mít. Dále je pro mne důležitý japonský ilustrátor Rokuro Taniuchi. Podobně jako on využívám personifikace všedních věcí. Režiséři Krzysztof Kieślowski a Satoši Kon. Umělec Viktor Pivovarov. Umělkyně z uskupení Nový Barbizon, které rozvíjejí civilní malbu a dotýkají se i závažných témat jako je například válka. Masaaky Yuasa a jeho existenciální film Mindgame. Závěrečná sekvence mi byla velkou inspirací. Seiichi Hayashi a jeho avantgardní komiks Red Colored Elegy o vztahu mladého páru, kterému rodiče lásku nepřejí. Ondřej Sekora, či komiksové sborníky nakladatelství KUŠ a STRIPBURGER.

Asi nejdůležitějším zdrojem je můj oblíbený anketní film Jana Špáty Největší přání, kde se v uvolněných šedesátých letech ptá mladých lidí, jaká jsou jejich největší přání, životní očekávání, či názory na společnost. To opakuje i na konci let osmdesátých a porovnává změny, které se mezi tím staly.

Velkou inspirací jsou moji přátelé. Nejsympatičtější stránkou vysoké školy je to, kolik lidí člověk pozná a jak blízké si s nimi vytvoří vazby. Rozhodně toto má na mou práci ten největší vliv. Zásadní pro diplomovou práci bylo setkávání se spolubydlícím a sousedem při výrobě kolážového zinu na podzim 2021. Sedávali jsme večer co večer v našem pokoji u velkého stolu a vytvářeli koláže z pokažených tisků mého prvního komiksu. V pokoji hrála melancholická hudba folkového zpěváka Jacksona C. Franka i slovenského rapera FVCK_KVLT. Vznikaly nečekané remixy, kompozice i způsoby vyprávění. Následně jsme vytvořili malý červený sešit, zin s několika němými obrázkovými příběhy. Z postupů použitých na těchto tvůrčích setkáních jsem později vyšel při své diplomové práci.

Vzniklý soubor bych chtěl věnovat právě svým přátelům, které jsem na vysoké škole poznal.